



TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Simyelerinde

Resimli Türkiye Florası (The Illustrated Flora of Türkiye)

Hornungia Rchb. / **Tırıktere**

Vebsürümü (2026)

İlgın Deniz Can

Emek Mahallesi, 33. Cadde, No: 7/7, Çankaya /Ankara.

Eposta: <ilgdencan@gmail.com>.

10/Ocak/2026

Özet

Bu çalışmada Türkiye’de yetişen *Hornungia* Rchb. (**Tırıktere**) cinsine ait türler gözden geçirilmiştir. Türler için teşhis anahtarı verilmiş, türlerin yayılış ve habitat bilgileri güncellenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Brassicaceae*, *Hornungia*, Tırıktere, Turpgiller, Flora, Türkiye.

Summary

In this study, the species belonging to the genus *Hornungia* Rchb. (**Tırıktere**) growing in Türkiye were revised. A description of the genus, key to the species, information of their distribution and habitat in Türkiye are provided.

Keywords: *Brassicaceae*, *Hornungia*, Tırıktere, Cabbage family, Flora, Türkiye.

Başeditör

Adil Güner

Cilt Editörleri

Birol Mutlu , Barış Özudoğru

Bilim Editörleri

Ali Kandemir , Yusuf Menemen , Hasan Yıldırım , Serdar Aslan , Deniz Asal

Sanat Editörleri

Işık Güner , Gülnur Ekşi Bona , Fatma Şen Gökmen , Nurcihan Kahraman

eISBN: 978-625-93430-0-6. DOI: <https://doi.org/10.30796/ANGV.2026.1>

© ANG Vakfı / Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, İstanbul, Türkiye / 2026.

Bu elektronik yayının tüm yayın hakları saklıdır. Kaynak göstermek şartıyla alıntılar yapılabilir.



Atıf: Can, I.D. (2026). *Hornungia*. / **Tırıktere**. Şu eserde: Güner, A., Mutlu, B., Özüdoğru, B., Kandemir, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Asal, D., Güner, I., Ekşi Bona, G., Şen Gökmen, F. ve Kahraman, N. (edlr.). *Resimli Türkiye Florası veb sürümü*. ANG Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, İstanbul. (Türkçe). eISBN: 978-625-93430-0-6; DOI No: 10.30796/ANGV.2026.1.

Bibliographic citation: Can, I.D. (2026). *Hornungia*. / **Tırıktere**. In: Güner, A., Mutlu, B., Özüdoğru, B., Kandemir, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Asal, D., Güner, I., Ekşi Bona, G., Şen Gökmen, F. ve Kahraman, N. (eds.). *Resimli Türkiye Florası (The Illustrated Flora of Türkiye)* web version. ANG Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, İstanbul. (In Turkish). eISBN: 978-625-93430-0-6; DOI No: 10.30796/ANGV.2026.1.

HORNUNGIA / TIRIKTERE

Yazar: İlgin Deniz Can

14- Hornungia Rchb., Deutsch. Fl. 1: 33 (1837). / **Tiriktere**, Türk. Bitkileri List., s. 281 (2012).Tip tür: *H. petraea* (L.) Rchb. (baz.: *Lepidium petraeum* L.)Sin.: *Nasturtium* Gray Nat. Arr. Brit. Pl. 2: 692 (1822), [yasd. ad / *nom. illeg.*].*Hymenolobus* Nutt. ex Torr. & A.Gray, Fl. N. Amer. 1(1): 117 (1838).*Astylus* Dulac, Fl. Hautes-Pyrénées 188 (1867).*Hinterhubera* Rchb. ex Nyman, Consp. Fl. Eur.: 66 (1878), [yasd. ad / *nom. illeg.*].*Pritzelago* Kuntze, Revis. Gen. Pl. 1: 35 (1891).*Microcardamum* O.E.Schulz, Notizbl. Bot. Gart. Berlin-Dahlem 10: 467 (1928).*Hutchinsiella* O.E.Schulz, Bot. Jahrb. Syst. 66(1): 92 (1933).

Bir yıllık, otsu, küçük boylu bitkiler. Gövde dik, bazen yükselici, tüysüz veya çok kısa çatalı veya yıldızlı tüylü, basit veya tabandan, bazen gövdenin üst kısımlarından dallanmış. Yapraklar basit, kaşık, derin teleksi veya 2-3 teleksi, sapsız veya saplı. Bırakte ve bıraktecik yok. Çiçek durumu salkım, yukarı kısımlarda yalancı şemsiye. Çanak yapraklar keseciksiz. Taç yapraklar çanak yapraklardan biraz daha uzun, beyaz, 0,5-1 mm, ters yumurtamsı. Erkek organlar 1-1,5 cm uzunluğunda. Yumurtalık sapsız, kısa sitilüslü. Meyve silikula, uçta daralan, yumurtamsı veya eliptik-dikdörtgensel, kısa bölmeli.

Hornungia (**Tiriktere**) cinsi Dünya üzerinde Avrupa, O. ve B. Asya ile K. Afrika'da yayılış gösteren 7 tür ile temsil edilmektedir. Bu türlerden 2 tanesi Türkiye'de yayılmaktadır.

KaynaklarBrassibase (2025). <<https://brassibase.cos.uni-heidelberg.de/?action=cyto>>, er. tar.: 09 x 2025".Cafferty, S. ve Jarvis, C.E. (2002). Typification of Linnaean plant names in *Brassicaceae* (*Cruciferae*). *Taxon* 51(3): 529-537.Jonsell, B. ve Jarvis, C.E. (2002). Lectotypification of Linnaean names for Flora Nordica (*Brassicaceae-Apiaceae*). *Nordic J. Bot.* 22(1): 67-86.Hedge, I.C. (1965). *Hymenolobus* Nutt. ex Torrey & Gray. Şu eserde: Davis, P.H. (ed.). *Flora of Turkey and The East Aegean Islands*, 1: 342.

Edinburgh Univ. Press, Edinburgh.

Hedge, I.C. (1965). *Hutchinsia* R.Br. Şu eserde: Davis, P.H. (ed.). *Flora of Turkey and The East Aegean Islands*, 1: 343. Edinburgh Univ. Press,

Edinburgh.

Manton, I. (1932). Introduction to the general cytology of the *Cruciferae*. *Ann. Bot.* 46(183): 509-556.Mutlu, B. (2012). *Hornungia*. Şu eserde: Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M. ve Babaç, M.T. (edlr.). *Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı**Bitkiler)*, s. 281. Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını. İstanbul.**Tür teşhis anahtarı**

1- Bitki 2-5(-7) cm boyunda; meyveler karşılıklı dizilmiş; meyve sapı geriye kıvrık veya gövde ile dik açılı

1- petraea / tiriktere

1- Bitki (4-)5-15 cm boyunda; meyveler almaşlı dizilmiş; meyve sapı çoğunlukla yükselici ve gövde dar açılı

2- procumbens / az tiriktere**1- H. petraea** (L.) Rchb., Deutsch. Fl. 1: 33 (1837). / **Tiriktere**, Türk. Bitkileri List. s. 281 (2012).

Tip örneği: Herb. Linn. No. 824.7 (lekto.: LINN 824.7[veb!]) “<https://linnean.access.preservica.com/uncategorized/IO_a8cfb553-afcf-49a8-a16f-b79f859b8494/>, er. tar.: 05 x 2025”. Jonsell ve Jarvis tarafından belirlenmiştir: *Nordic J. Bot.* 22(1): 70 (2002).

Sin: *Lepidium petraeum* L., Sp. Pl. 2: 644 (1753).*Lepidium linnaei* Crantz, Stirp. Austr. Fasc. 1: 7 (1762).*Nasturtium petraeum* (L.) Crantz, Cl. Crucif. Emend.: 80 (1769).*Hutchinsia petraea* (L.) W.T.Aiton, Hort. Kew. ed. 2, 4: 82 (1812).

- Draba petraea* (L.) Baumg., Enum. Stirp. Transsilv. 2: 235 (1816).
Lepidium tetraspermum Dufour ex DC., Syst. Nat. 2: 390 (1821).
Nasturtium montanum Gray, Nat. Arr. Brit. Pl. 2: 692 (1822), [yasd. ad / *nom. illeg.*].
Teesdalia petraea (L.) Rchb., Fl. Germ. Excurs. 2: 659 (1832).
Astylus petraea (L.) Dulac, Fl. Hautes-Pyrénées: 188 (1867).
Capsella petraea (L.) Jess., Deut. Excurs.-Fl.: 239 (1879).
Thlaspi petraeum (L.) Ces., Pass. & Gibelli, Comp. Fl. Ital. 2: 827 (1886).
Hutchinsia petraea var. *nana* Rouy & Foucaud, Fl. France 2: 159 (1895), [yasd. ad / *nom. illeg.*].
Hutchinsia petraea var. *procera* Rouy & Foucaud, Fl. France 2: 159 (1895), [yasd. ad / *nom. illeg.*].
Crucifera hornungia E.H.L.Krause, Deutschl. Fl. (Sturm), ed. 2, 6: 146 (1902).

Çiçeklenme: Nisan-Haziran.

Habitat: Ormanlık alanlar, bozkır, kireçtaşı kayalıklar, kayalık yamaçlar; 0-1600 m.

G. Marmara Bölümü; B. ve O. Karadeniz Bölümleri; Asıl Ege Bölümü; Y. Sakarya ve Konya Bölümleri; Y. Fırat Bölümü; Y. Murat-Van Bölümü.

Türkiye: GB. Anadolu (*Caria*), 1891 (E 00382762!).

Türkiye: Tuzgölü, iv 1955, A. Huber-Morath 253 (ANK!).

Ankara: Nallıhan, Sarıçalı Dağı, Çulhalar Mevkii, kayalık alan, 1600 m, 26 iv 2011, G. Turgut 1577 (GAZI!).

Çanakkale: Bozcaada, Tuzburnu Tepesi-Hacıahmet Tepesi arası, yakl. 70 m, 15 iv 1976, Ö. Seçmen ve E. Leblebici 1585 (EGE 20774!).

Çanakkale: Gökçeada, Ketveren Tepesi güneydoğusu, Aynataş Deresi kenarları, yakl. 50 m, 06 iii 1976, Ö. Seçmen ve E. Leblebici 1232 (EGE 22583!).

Çanakkale: Gökçeada, Yıldızkoyu Kuzulimanı arası, deniz seviyesi, 14 iv 1975, Ö. Seçmen ve E. Leblebici 93 (EGE 22656!).

Çanakkale: Çanakkale, 1883, P.E.E. Sintenis 256 (E 0038276!; K 006111351!).

Denizli: Çivil-Cumalar Köyü'nden Akdağ'a çıkan vadi içi, yakl. 1100 m, 04 v 1983, Y. Gemici 1739 (EGE 25428!).

Erzincan: Eğin (Kemaliye), 1890, P.E.E. Sintenis 2279 (K 006111350!).

Isparta: Senirkent, Garipüstü, katranağacı (*Cedrus libani*) orman altı, 1500 m, 05 v 1983, L. Bekat 721 (EGE 35769!).

İzmir: Bornova'nın kuzeydoğusundaki kireçli tepelerde, çam ormanları, 300-400 m, iv 1933, O. Schwarz (EGE 23229!).

Karabük: Cumayanı Köyü'nden, Eskipazar'a 1.km, Taşocağı yukarısı, Kuşkaşası çevresi, 660 m, 41°05,016'K—032°40,088'D, 05 iv 2002, A.A. Dönmez 10454 (HUB!).

Muğla: Fethiye, Babadağ, kalker kayalık, 1167 m, 36,53434K—029,176134D, 01 iv 2016, B. Özüdoğru 3823 (HUB!).

Sinop: Boyabat, Uzunçay-Gökçeagaçsakızı köyleri arası, karaçam altı, 399 m, 41°37,908'K—034° 36,331'D, 21 iv 2008, A.A. Dönmez 14352 ve G. Ekşi (HUB!).

Sinop: Boyabat, Uzunçay-Gökçeagaçsakızı arası, 41,639712°K—034,608742° D, 20 iv 2019, B. Özüdoğru 5401 ve I.D. Can (HUB!).

Sinop: Durağan, İllıksu Barajı çevresi, kaya çatlakları, 230 m, 41,357154°K—035,023796°D, 20 iv 2019, B. Özüdoğru 5399 ve I.D. Can (HUB!).

Van: Çatak, Urganlı Köyü- Narlı Köprüsü, Beşgöze Dağları, güney yamaçlar, kaya üzeri, 1300 m, 19 iv 2004, B. Bani 2004 ve 2569 (GAZI!).

Avrupa'nın büyük bölümünden, Akdeniz havzasına, K. Afrika kıyılarından ve B. Asya'ya kadar yayılışa sahiptir. Bu yayılış, türün Avrupa-Akdeniz ile İran-Turan geçiş kuşaklarına uyumlu olduğunu gösterir. Taşlık ve açık habitatlara uyum sağlamış, geniş coğrafi dağılımlı bir türdür. Türkiye'de burada verilen dağılımına ek olarak *Flora of Turkey'de* değinilen (Hedge, 1965) ancak herbaryum ziyaretlerinde görülememiş iki örnek daha bulunmaktadır:

1- Manisa: Manisa Dağ, 1000 m, Bornm. 1906: 9054; 2- Amasya: Amasya, 400-600 m, Bornm. 1889: 412.

2- H. procumbens (L.) Hayek, Repert. Spec. Nov. Regni Veg. Beih. 30(1): 480 (1925). / **Az tırıktere**, Türk. Bitkileri List. s. 281 (2012).

Subsp. **procumbens**. / **Az tırıktere**.

Lektotip: [resim / *icon*] “*Nasturtium pumilum supinum vernum*”. Şu eserde: Magnol, Bot. Monsp.: t. 184 (1676). I.C. Hedge tarafından belirlenmiştir. Cafferty ve Jarvis (edlr.). *Taxon* 51(3): 534 (2002).

Sin.: *Lepidium procumbens* L., Sp. Pl. 2: 643 (1753).

- Thlaspi procumbens* (L.) Lapeyr., Hist. Pl. Pyrénées: 366 (1813).
Hutchinsia procumbens (L.) Desv., J. Bot. Agric. 3: 168 (1815).
Capsella elliptica C.A.Mey., Fl. Altaic. [Ledebour] 3: 199 (1831), [yasd. ad / *nom. illeg.*].
Capsella procumbens (L.) Fr., Novit. Fl. Suec. Mant. 1: 14 (1832).
Noccaea procumbens (L.) Rchb., Fl. Germ. Excurs. 2: 663 (1832).
Hymenolobus procumbens (L.) Fourr., Ann. Soc. Linn. Lyon ser. 2, 16: 338 (1868).
Bursa procumbens (L.) Kuntze, Revis. Gen. Pl. 1: 20 (1891).
Crucifera procumbens (L.) E.H.L.Krause, Deutschl. Fl. (Sturm), ed. 2, 6: 144 (1902).
Hutchinsia petraea subsp. *procumbens* (L.) Bonnier & Layens, Fl. Port. France: 24 (1909), [yasd. ad / *nom. illeg.*].
Hymenolobus procumbens (L.) Nutt. ex Schinz & Thell., Vierteljahrsschr. Naturf. Ges. Zürich 66: 285 (1921).
Hymenolobus procumbens (L.) Hedge & Lamond, Fl. Iranica [Rechinger] 57: 119 (1968), [eş ad / *isonym*; yasd. ad / *nom. illeg.*].

Çiçeklenme: Nisan-Haziran.

Habitat: bozkırlar, tuzlu bozkırlar, jipsli alanlar; 0-970(-1700) m.

G. Marmara Bölümü; Y. Sakarya ve Konya Bölümleri; Erzurum-Kars ve Y. Murat-Van Bölümleri.

Türkiye: Türkiye, 07 v 1873, P.E.E. Sintenis 586 (K 006111313!).

Aksaray: Merkez Mah., tuzlu bozkır, 970 m, 38°25'29"K—033°26'26" D, 11 v 2018, B. Özüdoğru 5395 E. Çilden, G. Zare ve I.D. Can (HUB!).

Ankara: Koçhisar, Tuz Gölü kenarları, 900 m, 29 v 1966, P.H. Davis 42150 (K 006111355!).

Ankara: Beypazarı, Acısu Köyü'ne 2 km kala yolun sağındaki jipsli alanlar, 550 m, 10 v 1999, B. Mutlu 4714 (HUB!).

Çanakkale: Gelibolu, Saros Körfezi, Kocaçeşme Köyü, çayırılık, 1 m, 10 iv 1999, A.A. Dönmez 6395 (HUB!).

Çanakkale: *Thymbra* Antik Kenti, 1883, P.E.E. Sintenis 999 (K 006111352!).

İğdır: Tuzluca, 22 iv 2002, A.A. Dönmez 10543 (HUB!).

Kars: İğdır'dan Aralık'a doğru 27. km, Aras Vadisi, çalıkların altındaki tuzlu kumluk bozkırlar, 880 m, 26 v 1966, P.H. Davis 43657 (K 006111353!).

Kayseri: Yahyalı Sultan Sazlığı çevresi, Tuzla Mevkii, 03 vii 1982, H. Sümbül 1445 ve N. Demirkuş 07168 (HUB!).

Konya: Yaşan Memlehası, Tuz Gölü yakınları, gerenler (*Salicornia fruticosa*) arasında, 08 vi 1952, P.H. Davis ve Dodd 18685 (K 006111354!).

Van: Van-Gürpınar, Zerne Barajı birikintisi, bozkır, 1700 m, 12 vi 1993, Y. Altan 4891 (GAZI!).

Akdeniz havzası, K. Afrika, O. Doğu ve O. Asya; K. ve G. Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda'ya taşınmıştır. Bulgaristan ve Almanya'da yerel olarak yok olmuştur. Her ne kadar türle ilgili yapılan kromozom çalışmalarının neredeyse tamamı $2n = 12$ bulmuş olsa da, bazı hücrelerde kromozom sayısını $2n = 24$ olarak rapor etmiş bir çalışma da literatürde mevcuttur (*BrassiBase*, 2025; *Manton*, 1932).